MAATALOUS

Suomalaisten porsaiden vienti Ruotsiin jatkuu

Suomesta on tänä vuonna viety noin 3 000 porsasta Ruotsiin jatkokasvatukseen, kertoo HK Agrin toimitusjohtaja **Veli-Matti Jäppilä.**

”Vienti jatkunee yhtä suurena tämän vuoden loppuun.”

Ruotsi on kärsinyt porsaspulasta koko alkuvuoden.

”Tuotanto on ollut siellä kymmenen viime vuotta laskussa. Vienti alkoi pari vuotta sitten, kun Suomeen syntyi porsasruuhka.”

Jäppilä ihmettelee suomalaisporsaiden ruotsalaislehdissä herättämää närää. Koska maassa on porsaspula, sikäläiset tuottajat ovat tyytyväisiä, että eläimiä on saatavilla.

Kolme vuotta sitten HK vei Ruotsiin kaikkiaan 20 000 porsasta. ”Tämä on siis tällä hetkellä pieni määrä”, Jäppilä muistuttaa.

Suomesta tuoduista sioista saatu liha merkitään ja myydään Ruotsissa tuontilihana.

”Me pärjäisimme ilman vientiäkin, mutta ei haluttu katkaista sitä, kun Ruotsissa on tarve porsaista.”

SLS Scanin toimitusjohtaja **Fredrik Jönsson** kertoo Grisföretagaren-lehdessä, että tuonti on välttämätöntä teurastusmäärien säilyttämiseksi.

Jönsson myös toteaa SLS Scanin tiedotteessa, että suomalaisella tuontilihalla halutaan säilyttää paitsi sianlihan tuotantomäärät myös alan työpaikat.

Suomesta tuoduista sioista saatu liha merkitään ja myydään Ruotsissa tuontilihana.

Markkinoita tasaamaan

MTK:n kotieläinasiamies **Jukka Rantala** sanoo, että porsaiden vienti voi olla hyvä tapa markkinoiden tasaamiseksi. Teurastamoilla on kuitenkin kokonaisvastuu säilyttää porsaiden määrä Suomessa sopivana.

Tällä hetkellä porsaista on Suomessa pula, Rantala kertoo.

”Porsaiden vienti on markkinasidonnaista. Nyt ei pitäisi mennä viemään. Jos taas porsaista on ylitarjontaa, niitä voisi viedä. ”

Rantala ymmärtää, että teurastamot helpottavat porsastilannetta ajoittaisella viennillä.

”Jos kauppa on auki, se on hyvä. Mutta pitkäaikaisilla sopimuksilla ei tulisi joutua puutostilanteeseen.”

TUULA LEHTONEN

Porsaiden välikasvatukseen haetaan parhaita menetelmiä

Vuodenvaihteessa käynnistyneessä Sikalan toimivuus sian näkökulmasta -kehittämishankkeessa pureudutaan porsaiden välikasvatuksen tehostamiseen.

Hankeväki käy noin 30:ssa porsaiden välikasvattamossa keräämässä tietoa, sika-asiantuntija **Sini Perttilä** Pro Agria liha -osaamiskeskuksesta kertoo.

Aineistoa kerätään välikasvatuksen olosuhteista, tuotannonhallinnasta ja vieroitettujen porsaiden ruokinnasta.

”Tutkimustiedon ja tilakäyntien pohjalta laaditaan välikasvatukseen ohjeistus sekä kehitetään menetelmiä ja tunnuslukuja, joiden avulla välikasvatuksen tuotantoa on mahdollista seurata ja parantaa”, Perttilä kertoo.

Välikasvattamoajan kasvulla ja hyvinvoinnilla on suora yhteys porsaan kasvuun lihasikalassa, tutkija **Kirsi Partanen** Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksesta toteaa.

Sikalat ovat pitkälle koneistettuja ja niiden toiminnat automatisoituja. Käytäntö on osoittanut, että etenkin ruokintalaitteiden toimivuudessa on ongelmia eikä niitä aina osata käyttää oikein.

Hankkeessa kootaan myös ruokintalaitteisiin liittyvä ohjeistus.

Hankkeessa ovat mukana Pro Agria Keskusten liitto, Pro Agria keskukset, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT, Helsingin yliopisto ja Työtehoseura TTS. Hankkeen rahoittaa Maatilatalouden kehittämisrahasto.

SATU LEHTONEN

Emakkojen tautiseurantaa arvioitiin Evirassa

Suomessa ei esiinny tällä hetkellä sikojen Aujeszkyn tautia eikä PRRS- tai TGE-tauteja, kertoo Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran selvitys.

Evira tutkii tauteja seurantaohjelman avulla. Vuosittain tarkastetaan noin tuhat verinäytettä teurastettavilta emakoilta.

Seurantaohjelman luotettavuutta arvioitiin Evirassa. Herkimmin ohjelma tunnistaa PRRS -taudin ja heikoimmin TGE:n.

Erot johtuvat tautien erilaisista esiintymistiheyksistä tiloilla sekä analyysimenetelmien herkkyyseroista.

Tautivapauden osoittamiseksi yhden vuoden seuranta eriritä, Eviralta kerrotaan. Osoittaminen tehostuisi, jos seurantaohjelman tuloksiin yhdistettäisiin muu tautien seuranta ja arvio maassa leviämisestä sekä maahantuloriskistä.

Aujeszkyn tai PRRS- ja TGE -taudit eivät tartu ihmiseen.

MT

Tamperelaiset perustivat oman kaupunkipellon

Tampereelle on perustettu ensimmäinen kaupunkilaisten yhteisöviljelyosuuskunta.

Meirän pelto -osuuskunta viljelee kolmen hehtaarin alaa Kangasalla.

Viljelysuunnitelmasta vastaa ammattipuutarhuri **Jonna Kumpulainen**.

Meirän pelto aikoo tuottaa tulevana kesänä kasviksia suoraan viljelyksiltä koteihin. Osuuskunta perustettiin vastaamaan luomukasvisten kasvavaan kysyntään Tampereen kaupunkiseudulla.

Hanke haluaa palvella kaikkia ihmisiä sosiaalisesta ryhmästä ja tuloista riippumatta.

Ensimmäisenä vuotena osuuskuntaan mahtuu 100 jäsentä.

Kaupunkiviljely on suosiossa muuallakin. Esimerkiksi helsinkiläisellä Dodo ry:llä on tänä vuonna aiempaa laajempi kaupunkiviljelys. Maaliskuussa Pasilaan valmistui muun muassa uusi kasvihuone.

TUULA LEHTONEN

MIKE WILSON

Les Imbodenin 15-vuotias poika Seth on vielä liian nuori tietämään varmasti, onko hän maatilan tuleva isäntä.

Suunnittele sukupolvenvaihdos ennen aikojaan

Sukupolvenvaihdos huolestuttaa useimpia amerikkalaisviljelijöitä. Monilla on kova paine saada jatkajaksi lapsensa.

ASHVILLE, OHIO, USA

60-vuotias **Les Imboden** viljelee 2 600 hehtaarin maatilaa Ohiossa. Hänellä ja tuhansilla amerikkalaisviljelijöillä on yhteinen huolenaihe: kuka jatkaa maatilalla, jos hän kuolee, menettää työkykynsä tai jää eläkkeelle?

Sukupolvenvaihdos on hankala puheenaihe, Imboden sanoo. ”Mutta se täytyy suunnitella ennen kuin on toinen jalka haudassa.”

Joka neljäs ei tiedä

Farm Futures -lehden kyselyn mukaan joka seitsemäs 60–69-vuotias ei tiedä, kuka jatkaa maatilaa. Nuoremmat ovat vielä epätietoisempia: kaikkiaan joka neljännellä tilalla ei ole itsestään selvää jatkajaa.

Kyselyyn vastasi 680 viljelijää. Heistä 34 prosenttia ilmoitti todennäköiseksi jatkajaksi poikansa, 11 prosenttia tyttärensä ja 10 prosenttia muun sukulaisen. 16 prosenttia ajatteli vuokrata ja 4 prosenttia myydä tilan.

Yli yhdeksän viljelijää kymmenestä on sitä mieltä, että viljely on perhetraditio.

Kissa pöydälle

Sukupolvenvaihdos on aivan liian usein aihe, jota kaikki perheen jäsenet – myös tilan omistaja – karttavat. Sitten joku kuolee, sairastuu tai vammautuu, ja kissa on nostettava pöydälle.

”Jokainen joutuu jossain vaiheessa elämäänsä tämän asian eteen”, Imboden sanoo. ”Toivottavasti se tapahtuu ennen kuin siitä tulee katastrofi.”

Imboden alkoi ajatella vaihdosta kaksi vuotta sitten, kun hänen isänsä kuoli haimasyöpään vain seitsemän viikon sairauden jälkeen. Yhtäkkiä asialla tuntuikin olevan kiire.

Suunnittele ajoissa

Maatilatalouden konsultin **Dick Wittmanin** mukaan sukupolvenvaihdokseen on hyvä herätä varhain. ”Jos suunnitelmaa ei ole, mahdollisilla tilanjatkajilla on suuri riski epäonnistua.”

Perusasiat selviävät vastaamalla kysymyksiin: Millainen näkemys meillä on tilan tulevaisuudesta? Kuka on kiinnostunut tilan töistä? Kuka on kiinnostunut omistamaan tilan? Onko mahdollisilla jatkajilla yhteinen visio ja yhteiset arvot? Jos ei, mitä vaikutuksia se tuo perinnönjakoon?

Wittmanin mukaan suurin osa ihmisistä ei keskustele riittävästi mahdollisten jatkajien kanssa, vaikka näillä olisi kiinnostusta, valmiuksia ja halua maatilan hoitoon.

Kysy mitä kukin haluaa

Imboden kutsui aluksi perheensä ja työntekijät rentoon palaveriin. Se oli kuitenkin kaikkea muuta kuin leppoisa.

”Tunteet nousivat pintaan, eikä asiasta haluttu keskustella.”

Lasten ja työntekijöiden mielestä ei ollut mitään puhuttavaa. ”Sinähän olet ihan kunnossa.”

Joskus kannattaakin kutsua paikalle ulkopuolinen henkilö, joka keskittyy sukupolvenvaihdoksen päämääriin.

Palaverien avulla asiat vähitellen selkeytyvät ja ihmiset paljastavat, mitä he todella ajattelevat, Imboden jatkaa.

Perheenjäsenet kertovat, ovatko he kiinnostuneita palaamaan maatilalle ja ottamaan johdettavakseen myös rahaasiat ja markkinoinnin. Jotkut työntekijät haluavat jäädä tilalle eläkkeeseen asti, toiset lähteä muualle.

Wittman kehottaa luopujaa aloittamaan keskustelun vanhimman oikeudella ja kertomaan, että hän suunnittelee puolisonsa kanssa omaa tulevaisuuttaan. Siksi hän haluaa tietää myös muiden tavoitteet. Kenenkään ei vielä tarvitse sitoutua mihinkään.

Jospa lapsenlapsi...

Jos kukaan perillisistä ei ole kiinnostunut, tilan voi myydä tai antaa vuokralle.

Yksi vaihtoehto on jäädä eläkkeelle siinä toivossa, että lapsenlapset innostuvat tilan hoidosta. Välivuosina pellot voidaan vuokrata naapurille.

Tällöinkin toimintaa täytyy kuitenkin kehittää ja uudistaa, jotta tila ei ole sukupolvenvaihdoksen toteutuessa auttamattomasti vanhentunut.

Aina on oltava suunnitelma eläkkeelle jäämistä tai odottamatonta varten. Varmista, että suunnitelma on kaikkien tiedossa, Wittman opastaa.

”Perhetiloilla epäonnistutaan, koska tätä ei ymmärretä”, Imboden sanoo.

”Kun vihdoin tajutaan, että isojen päätösten aika on tullut, vanhempi sukupolvi ei enää ehkä pysty tekemään niitä.”

MIKE WILSON

Poika, tytär vai joku muu?

Les Imbodenilla on kolme lasta. 27-vuotias tytär ei ole kiinnostunut tilasta ja 15-vuotias kuopus on liian nuori tietämään, mitä tahtoo.

30-vuotias poika nauttii kuusinumeroista vuosipalkkaa elintarviketeollisuuden palveluksessa. Imboden toivoo hänen antavan ammattitaitoaan ainakin vinkkeinä tilan kehittämiseen.

Niinpä Imboden on palkannut harjoittelijan, jota koulii tilanjohtajaksi. Alaisella ei ole koulutusta, mutta hän on pätevä ja omistautunut.

”Hänenkaltaisiaan vastuunottajia tarvitaan”, Imboden korostaa. ”Ainakin minun tilanteessani.”

Imboden tietää, että moni vieroksuu tilan johtamisen uskomista ulkopuoliselle. ”Mutta kun tilaan on panostettu miljoonia dollareita, johtajat on palkattava pätevyyden eikä verenperinnön perusteella.”

Perheenjäsen saattaa tietenkin lopulta olla paras valinta tilanjatkajaksi. Yksin uutteruus ei kuitenkaan riitä, vaan vaaditaan myös johtamistaitoja.

Jatkajan löydyttyäkin luopujalla on vielä iso kynnys ylitettävänään, Imboden muistuttaa:

”Kuinka moni meistä pystyy kannustamaan oman työn jatkajaa uudenlaiseen ajatteluun, jolla tilaa kehitetään?”

MIKE WILSON

Maissia puidaan Yhdysvalloissa Illinois’n osavaltiossa.

SETH PERLMAN/AP/LEHTIKUVA

Pelto kallistui Yhdysvalloissa

Maatalousmaan arvo nousi viime vuonna Yhdysvaltain maissivyöhykkeellä 22–25 prosenttia. Yhtä huima nousu nähtiin viimeksi 1976.

Maissin ja soijapavun tuotannon pääalueella Iowassa maatalousmaan arvo ponnahti peräti 32 prosenttia. Se oli viime vuonna keskimäärin 6 708 dollaria eekkeriltä eli nykyisellä kurssilla 12 750 euroa hehtaarilta.

Tiedot ovat chicagolaisen Federal Reserve Bankin ja Iowa State Universityn keräämistä tilastoista.

Maan arvon kohoamisen syynä pidetään viljan kovaa kysyntää elintarvike- ja energiateollisuudessa. Se on pitänyt varastot niukkoina.

Heikko dollari on myös lisännyt voimakkaasti vientikysyntää.

Tästä huolimatta maatalousministeriön ekonomistit varoittavat, että Yhdysvaltain suuri kauppavaje lisää maatalousmaahan tehtävien investointien riskiä. Korot saattavat lähteä nousuun, ja velkarahalla hankittujen kiinteistöjen arvo voi pudota.

Maan arvon kohoamisen syynä pidetään viljan kovaa kysyntää.

Yhdysvalloissa on 2,2 miljoonaa maatalousmaan omistajaa, ja viljelyala 2007 oli 373 miljoonaa hehtaaria. Keskipeltoala on siten 170 hehtaaria.

Maatalousmaasta on ollut vuokralla enimmillään 43 prosenttia, mutta viime vuosina osuus on pudonnut alle 40 prosenttiin.

MIKE WILSON

Yhdysvallat kylvää maissia ja vehnää

Soijapavusta ja maissista odotetaan taas tänä vuonna ennätyksellisiä tuottoja vahvan maailmanlaajuisen kysynnän ansiosta. Sopimuskesannointi tuleekin pienenemään arviolta 12 miljoonaan hehtaariin, kun se huippuvuosina 2007–2008 oli lähes 15 miljoonaa hehtaaria.

Maissin viljelyalaksi arvioidaan tänä vuonna 38 miljoonaa hehtaaria. Jos arvio toteutuu, viljelyala on suurin sitten vuoden 1944.

Soijapapua viljeltäneen edellisen vuoden tapaan 30 miljoonalla hehtaarilla. Se on ennakkoon arvioitua vähemmän. Kylvöjä ovat haitanneet Keskilännen pohjoisosien kosteus ja kylmyys.

Vehnän viljelyalan arvioidaan laajenevan runsaaseen 23 miljoonaan hehtaariin. Siitä syysvehnää on 17 miljoonaa hehtaaria. Kevätvehnää kylvetään enemmän kuin viime vuonna, jolloin kostea kevät ja alkukesä haittasivat.

Puuvillasta maksetun heikomman hinnan vuoksi sitä viljeltäneen vain 5,2 miljoonalla hehtaarilla.

Riisin istutusala kasvaa arviolta 2,3 prosenttia 1,1 miljoonaan hehtaariin.

MIKE WILSON